

Författningssamling

Dokumenttyp Riktlinjer	Beslutsinstans Tekniska servicenämnden	Beslutsdatum 2024-11-14	§ 107
Dokumentansvarig Planeringsingenjör, Tekniska serviceförvaltningen			
Gäller för Nässjö kommun		Senast reviderad -	

Riktlinjer för belysning i gata/parkverksamheten i Nässjö kommun

1. Inledning

1.1 Syfte och mål

Syftet med riktlinjer är att skapa värden för kommuninvånare, företag och besökare. De ska ge förutsättningar för tilltalande, säkra, trygga och tillgängliga fysiska miljöer samt ligga till grund för ställningstagande vid ny- och ombyggnation, underhåll, investeringsbeslut och projektering.

Inom verksamhetsområdet för gata/park finns funktionsbeskrivning som beskriver drift- och underhållsåtgärder, men för belysning krävs särskilda riktlinjer då beslut som tas berör många av våra kommuninvånare. Riktlinjer behövs för att ge förutsättningar för en långsiktig planering. Belysningsanläggningarna behöver kontrolleras, restaureras och underhållas för att vara säkra, tillgängliga och ha en kvalitet med miljövänlig och ekonomisk hållbarhet.

Målet är att med tydliga riktlinjer kunna underhålla och reinvestera i våra anläggningar på rätt objekt och på strategiska platser och riktlinjen ska vara en vägledning för de som planerar och arbetar med verksamheterna.

1.2 Lagstiftning och vägledande allmänna råd

- Anläggnings AMA 13. Svensk Byggtjänst.
- VGU (Vägar och gators utformning) Trafikverket
- Vägbelysningshandboken. Trafikverket.
- TDOK 2013:0651 Belysningsarmaturer. Trafikverket.

2. Ljus och belysning

2.1 Funktion, placering, säkerhet och hållbarhet

Belysning fyller många viktiga funktioner så som att försköna, lyfta fram särskilda platser och ge säkerhet längs gångstråk, gator och vägar.

Den ger en upplevelse av ökad trygghet samt tillgänglighet och orienterbarhet.

Framkomlighet för personer med funktionsnedsättning, räddningstjänst, renhållning och vinterväghållning ska beaktas. Bländande belysning ska undvikas och starkt ljus intill mörk omgivning ska undvikas. Detta ökar tryggheten och minskar olycksrisken. Placeringen ska vara rättvist fördelad.

Att ljussätta är att formge, skapa upplevelser och gestalta. Belysningen ska därför alltid anpassas till förutsättningen på varje plats. Formen och färgen sätter prägel på stadsrummet även när det är ljust. Belysning ger trygghet och trafiksäkerhet. Val av armatur och ljuskälla har stor betydelse för anläggningens funktion, hållbarhet och energieffektivisering. Hänsyn ska också tas till ljusförorening. Regelbundet underhåll och förnyelse är av stor vikt för anläggningens livslängd. Även arbetsmiljö och tidsbesparing är viktiga faktorer att ta hänsyn till vid underhåll och förnyelse.

2.2 Riktlinjer för belysningsanläggningen

- VGU (Vägar och gators utformning) ska vara vägledande, främst inom tätort.
- Ljusberäkning ska utföras inför alla om- och nybyggnationer inom tätort.
- Gestaltungs-belysning som är hållbar och anpassad för rätt utemiljö ska väljas utifrån plats och funktion och överflödigt belysning ska tas bort.
- Fri höjd över körbana är 4,5 m, gång- och cykelbanor 3,5 m och gångbanor 3,2 m.
- Övergångsställen för gång- och cykeltrafik på huvudgator ska ha förstärkt belysning.
- Trästolpar ska fasas ut och ersättas med stålstolpar.
- Oisolerade kabelskåp som innebär en säkerhetsrisk ska bytas ut till säkra anläggningar.
- Belysnings-skåp med schablonmätt förbrukning ska ersättas med mätare.
- Samtliga ljuspunkter ska fasas ut till energieffektiva ljuskällor, i dagsläget LED.
- Kommunal belysning ska utgå ifrån likställighetsprincipen och får inte gynna enskild.
- Kommunen bygger inte ny belysningsanläggning eller ersätter uttjänt anläggning där kommunen inte är väghållare.
  - Undantag kan göras för viktiga målpunkter såsom kommunala anläggningar.
  - Undantag kan vid uttjänt belysning göras, utanför detaljplanerat område där det finns sammanhållen bebyggelse med 7 eller fler fastigheter som är permanentbebodda.
- På platser där kommunal anläggning demonteras kan bidrag för gårdsbelysning sökas*. Ägandet ska vara privat och följande kriterier ska uppfyllas:
  - Avstånd från allmän belysning är längre än 50 m.
  - Placering av ljuspunkt sker på privat mark, i anslutning till infart från allmän väg.

- Anläggningen är kopplad till fastighetens privata elmätare.
- Anläggningen är installerad av behörig elinstallatör.
- Underhåll sköts av fastighetsägaren.
- Fastigheten ska vara permanentbebodd.

*Bidrag med 5000 kr/fastighet söks hos tekniska serviceförvaltningen och avser ett engångsbelopp.

Till denna riktlinje finns en underhållsplan för 10 år som revideras årligen.